

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een besluit van de Raad houdende goedkeuring namens de Europese Gemeenschap, voor de onder haar bevoegdheid vallende aangelegenheden, van de resultaten van de onderhandelingen van de Wereldhandelsorganisatie over financiële diensten”

(98/C 407/47)

De Raad heeft op 28 juli 1998 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft besloten, de heer R. Pelletier als algemeen rapporteur aan te wijzen en hem met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden te belasten.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 357e Zitting van 9 en 10 september 1998 (vergadering van 10 september) het volgende advies uitgebracht, dat met 69 stemmen vóór, 3 stemmen tegen, en bij 4 onthoudingen werd goedgekeurd.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft er kennis van genomen dat de Europese Commissie een voorstel voor een besluit betreffende de eindresultaten van de WTO-onderhandelingen inzake financiële diensten aan de Raad heeft voorgelegd.

1. Achtergrond

1.1. *Het interim-akkoord van 28 juli 1995*

Bij de oprichting van de WTO, in december 1993 na afloop van de multilaterale onderhandelingen in het kader van de Uruguay-ronde, waarvan de slotakte op 15 april 1994 tijdens de ministeriële GATT-conferentie te Marrakech werd ondertekend, is ook een algemene overeenkomst inzake de handel in diensten („GATS”) gesloten, terwijl tegelijkertijd een kader en een tijdpad werden vastgesteld voor de onderhandelingen betreffende bepaalde dienstensectoren, waaronder de financiële diensten.

Het was de bedoeling dat de onderhandelingen betreffende financiële diensten op 1 januari 1995 van start zouden gaan en binnen zes maand zouden worden afgerond. Op 28 juli 1995 zijn deze onderhandelingen evenwel uitgelopen op een gedeeltelijke mislukking: de Verenigde Staten hebben de overeenkomst niet ondertekend omdat zij de door de belangrijkste nieuwe industrielanden (met name in Zuid-Oost-Azië en in Latijns-Amerika) aangeboden verbintenissen onvoldoende achtten. Dankzij een op het laatste moment door de Europese Unie genomen initiatief is er toen een interim-akkoord gekomen, waarvan het tweede protocol bij de algemene overeenkomst inzake de handel in diensten het belangrijkste bestanddeel was; de Verenigde Staten hebben zich evenwel van stemming onthouden.

De lijsten van verplichtingen en uitzonderingen op de meestbegunstigingsclausule waren aan deze overeenkomst gehecht. De uiterste datum voor de tenuitvoerlegging ervan was 1 november 1997. Vanaf die datum beschikten de leden over 60 dagen om hun aanbod geheel of gedeeltelijk te wijzigen of in te trekken en/of eventuele uitzonderingen op de meestbegunstigingsclausule in te dienen. Tevens was overeengekomen dat een nieuwe onderhandelingsronde zou worden geopend tijdens het tweede halfjaar van 1997 om tot een definitief akkoord te komen.

1.2. *De onderhandelingen tijdens het tweede halfjaar van 1997*

Het Comité erkent het belang van de tijdens het tweede halfjaar van 1997 geopende onderhandelingen, die zijn uitgemond in een nieuw akkoord op 12 december 1997. Dit „vijfde protocol” bij de algemene overeenkomst inzake de handel in diensten werd ondertekend door 102 landen, waarbij 70 landen⁽¹⁾ (de EU telt als 1 lid) verbeterde lijsten van verbintenissen hebben voorgelegd, terwijl 32 landen hun aanbod van 1995 hebben gehandhaafd.

2. Het akkoord van 12 december 1997

2.1. *Inwerkingtreding*

Het Comité neemt er nota van dat het akkoord op 1 maart 1999 inwerking moet treden, nadat de desbetreffende landen door ondertekening of ratificatie vóór 29 januari 1999 hun goedkeuring hebben gehecht aan dit „vijfde protocol” bij de GATS-overeenkomst. Indien niet alle betrokken leden het vijfde protocol op uiterlijk 30 januari 1999 hebben aanvaard, kunnen de leden die dit toch tijdig hebben gedaan, besluiten het protocol desalniettemin in werking te laten treden, de termijn voor de aanvaarding te verlengen dan wel het protocol niet in werking te laten treden. Een periode van 60 dagen na 29 februari 1999 is vervolgens uitgetrokken voor het besluit tot formalisering van het „vijfde protocol” door de landen die dit hebben geratificeerd, voor het geval waarin

⁽¹⁾ Australië, Bahrein, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Canada, Chili, Columbia, Costa Rica, Cyprus, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Europese Gemeenschap en haar lid-staten, Filippijnen, Ghana, Honduras, Hong Kong (China), Hongarije, IJsland, India, Indonesië, Israël, Jamaica, Japan, Kenia, Koeweit, Korea, Macau, Maleisië, Malta, Mauritius, Mexico, Nicaragua, Nieuw-Zeeland, Nigeria, Noorwegen, Pakistan, Peru, Polen, Roemenië, Senegal, Singapore, Slovenië, Slowakije, Sri Lanka, Thailand, Tsjechië, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zwitserland.

sommige landen die dit akkoord hebben wel ondertekend, maar de procedure niet zouden kunnen naleven.

Het Comité constateert dat, na technische verificatie, de als bijlage bij het vijfde protocol te voegen individuele lijsten van verbintenissen op 26 februari 1998 door de raad voor de handel in diensten van de WTO zijn goedgekeurd.

2.2. Algemene evaluatie van het akkoord

Het Comité erkent dat dit akkoord een belangrijke stap vooruit is: 95 % van de wereldhandel in financiële diensten valt eronder, en de belangrijkste merite van het akkoord is dat een einde wordt gemaakt aan een weinig bevredigende overgangssituatie die al sinds juli 1995 duurt. Het feit dat de Verenigde Staten toen besloten hadden om zich niet bij het interim-akkoord aan te sluiten, betekende in feite dat de belangrijkste financiële actor in de wereld zich niet aansloot bij de logica van een multilaterale overeenkomst die gebaseerd is op de meestbegunstigingsclausule: aan één van de ondertekenende landen toegekende voordelen gelden automatisch voor alle aangesloten landen.

Hoewel aan de door sommige WTO-landen aangeboden verbintenissen nog wel wat schort, berust het in december 1997 gesloten akkoord op het beginsel van niet-discriminatie, nationale behandeling en de meestbegunstigingsclausule. De gehele sector financiële dienstverlening (banken, verzekeringen, beleggingsdiensten) valt onder het akkoord en daarmee onder de multinationale GATS-regels en -mechanismen. Het akkoord is in twee opzichten van belang:

- de geldigheid van het akkoord is niet aan een tijdslimiet verbonden, waaruit duidelijk blijkt dat financiële diensten, net als andere reeds onder WTO-regelingen vallende economische sectoren, nu ook onder permanent toezicht van de Wereldhandelsorganisatie zijn gekomen. Bovendien heeft geen van de grote landen zijn aangeboden verbintenissen vergezeld doen gaan van een algemene uitzondering op de meestbegunstigingsclausule. Tot slot kan iedere ondertekenende staat een beroep doen op het geschillenbeslechtingsorgaan van de WTO indien hij van mening is dat een ander WTO-land zich niet houdt aan de verplichtingen die het krachtens dit akkoord is aangegaan;
- in vergelijking met de situatie in 1995 hebben de belangrijkste nieuwe industrielanden aanmerkelijk verbeterde liberalisatieverbintenissen in het vooruitzicht gesteld.

3. Algemene opmerkingen

Gelet op de hierna uiteengezette punten stemt het Comité in met het voorstel voor een besluit van de Raad.

3.1. Standpunt van het bankwezen

De Banking Federation van de Europese Unie heeft zich zeer actief ingezet voor de definitieve sluiting van een

akkoord dat substantiële verbintenissen omvat die door zo veel mogelijk partners worden onderschreven, en heeft bevoorrechte betrekkingen met vertegenwoordigers van de Europese Gemeenschap en van de regeringen van de EU-landen onderhouden.

3.2. Impact op de strategie van het bankwezen

Voor het bankwezen, evenals voor alle financiële dienstverleners, is marktopening in mondiaal verband van cruciaal belang voor hun strategie, zowel voor een kwalitatieve verbetering van de dienstverlening aan hun cliënten, die zelf hun activiteiten onder druk van de marktkrachten ook internationaliseren, als voor het ontwikkelen van hun eigen activiteiten op nieuw grondgebied; een belangrijke bonus daarbij is de transparantie van de regelgeving en de zekerheid dat alle banken en financiële dienstverleners onderworpen zijn aan dezelfde bedrijfseconomische en andere voorschriften.

3.2.1. Globalisering der markten

De mondialisering van de volkshuishoudingen, of zij nu als een goede of als een kwade zaak wordt beschouwd, of zij nu gewild is of ondergaan wordt, is een feit. Grote, middelgrote of kleine bedrijven zitten vaak in het keurslijf van hun nationale markt en moeten tot internationalisering overgaan. Dit verschijnsel zal waarschijnlijk nog versterkt worden door het van start gaan van de Economische en Monetaire Unie.

Het is de taak van de banken om in de behoeften van hun cliënten te voorzien. Hoewel de internationalisering van het grootbedrijf inmiddels al heeft plaatsgevonden, is het onontkoombaar dat er nu een tweede golf komt waarbij tal van middelgrote bedrijven zullen worden betrokken. De interne markten van de industrielanden versmallen door een tendens tot overproductie en verzadiging van de vraag. Het is volstrekt duidelijk dat de hele productieve sector op zoek moet naar nieuwe afzetgebieden. Daarom moeten de banken hun netwerken mondialiseren ten einde een uit geografisch oogpunt veel breder dienstenassortiment te kunnen aanbieden.

3.2.2. Transparantie

De invoering van uniforme, begrijpelijke en duurzame regels zal het kredietbedrijf stimuleren en zal het aandeel van het bankwezen in de financiering van de toenemende economische bedrijvigheid in een klimaat van vertrouwen en adequate risicobeheersing stimuleren. Dank zij de internationalisering van hun activiteiten en hun kredietverlening krijgen de banken in de ontwikkelde landen daarbij de beschikking over meer inkomsten dan vaak mogelijk is op hun thuismarkt.

Een nieuw mondiaal evenwicht tussen kredietgevers en kredietnemers, gebaseerd op universeel aanvaarde bancaire voorschriften, zal bijdragen tot het herstel van een financiële en monetaire fluiditeit die garant staat voor stabiele betrekkingen tussen de landen.

3.2.3. Non-discriminatie

Aanvaarding en toepassing van het grondbeginsel van de GATT (meestbegunstigingsclausule), waarbij alle partners op gelijke voet kunnen opereren met de garantie dat geen van de partijen wordt gediscrimineerd, ongeacht hun herkomst of hun nationaliteit, dwingt de landen ertoe, een einde te maken aan de voorrechten die zij doorgaans voor hun eigen burgers willen reserveren.

In dat opzicht betekenen de in december 1997 te Genève ondertekende akkoorden een belangrijke vooruitgang.

3.3. *Duurzame groei van de kapitaalstromen naar de nieuwe industrielanden of de weinig ontwikkelde landen*

Een duurzame groei van de kapitaalstroom naar de nieuwe industrielanden of de weinig ontwikkelde landen zou moeten bijdragen tot de economische groei in deze landen. Ook zou hiermee de sanering van deze volkshuishoudingen vergemakkelijkt moeten kunnen worden en zou het vertrouwen van de investeerders in de door de crisis getroffen Aziatische landen worden hersteld (b.v. Zuid-Korea, Thailand, Indonesië).

4. Opening van de markten voor de concurrentie voor het verzekeringswezen

4.1. De Europese verzekeringsbranche is net als het bankwezen van mening dat het nieuwe WTO-akkoord een belangrijk succes betekent voor de EU en voor de Europese verzekeraars.

4.2. Het na onderhandelingen tussen de WTO-landen tot stand gekomen vijfde protocol en de verplichtingen die in het door de Commissie neergelegde aanbod zijn opgenomen, leveren geen moeilijkheden op voor de Europese verzekeringsmarkten.

4.3. De verzekeringsbranche onderstreept dat, in tegenstelling tot het in juli 1995 op initiatief van de EU gesloten interim-akkoord, het akkoord van 12 december 1997 definitief is en geen uitzondering op het meestbegunstigingsbeginsel inhoudt.

4.4. Het akkoord maakt een einde aan een zeer schadelijke situatie voor het functioneren van het multilaterale handelsverkeer en voor de belangen van de

Europese financiële dienstverleners en verzekeraars als gevolg van het besluit van de Verenigde Staten van juni 1995 om een uitzondering op de meestbegunstigingsclausule te blijven handhaven en over bilaterale akkoorden inzake marktopening te onderhandelen.

4.5. Op het gebied van de verzekeringen vertegenwoordigt dit akkoord, zowel kwantitatief als kwalitatief, een belangrijke verbetering van de door de opkomende landen in Azië, Latijns-Amerika, Midden- en Oost-Europa, Afrika en het Midden-Oosten aangeboden verplichtingen.

4.6. Volgens het merendeel van de 60 ingediende pakketten met verplichtingen wordt het mogelijk om buitenlandse meerderheidsdeelnemingen aan te houden, bijkantoren te openen, dezelfde behandeling te krijgen als nationale verzekeraars en, zonder beperking, grensoverschrijdende transacties te sluiten, zowel in de sector transportverzekering als in de herverzekeringsbranche.

4.7. Van belang is dat Japan ermee heeft ingestemd om, in de vorm van additionele verplichtingen, in zijn aanbod integraal het bilaterale akkoord dat het in december 1996 met de Verenigde Staten heeft gesloten, op te nemen.

5. Conclusie

Het Comité is van oordeel dat het in december 1997 bij de Wereldhandelsorganisatie ondertekende akkoord een grote stap is op weg naar liberalisering van de financiële markten, en het schaart zich achter de aanbeveling van de Commissie aan de Raad om de tekst van het vijfde protocol namens de Europese Gemeenschap en voor de terreinen waarvoor deze bevoegd is, goed te keuren.

Desalniettemin is er nog een lange weg te gaan: twee van de grootste wereldmarkten, die van China en Rusland, blijven voorsnog buiten het akkoord. Bovendien zijn de aangegane verplichtingen in kwalitatief opzicht sterk verschillend van land tot land. Er moet verder worden onderhandeld om hierin verbetering te brengen, om waar mogelijk te strijden tegen regelgevingen die de concurrentie beperken en om zo tot een werkelijke eliminatie van de belemmeringen te komen. Er zal tevens voor moeten worden gezorgd dat in het kader van nieuwe onderhandelingen ook een regeling wordt getroffen voor de kwesties i.v.m. toezicht en controle.

Brussel, 10 september 1998.

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

T. JENKINS